

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวเช้องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นหนึ่งในจำนวน 6 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งเกิดจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความเป็นมาของศูนย์ฯ เกิดขึ้นด้วยความสนับสนุนพระทัยและความห่วงใยในชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกรทุกหมู่เหล่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกษตรกรซึ่งมีฐานะยากจน ทรงมีพระราชดำริที่จะพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้เกิดความ “พออยู่ พอกิน” ด้วยการให้มีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนา ขึ้น เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับการสาธิต การศึกษาวิจัย รวมรวมผลการศึกษา กันกว้าง และวิทยาการเผยแพร่ใหม่ในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาสภาพแวดล้อม และการอนุรักษ์ดินน้ำลำธาร ทั้งนี้โดยมีพระราชประสงค์ที่จะให้นำผลทางวิชาการเหล่านี้ไปสาธิตและพัฒนาให้เหมาะสม ด้วยพระบৈชาณย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงมีพระราชดำริเพิ่มเติมอีกว่า ศูนย์ศึกษาการพัฒนาต้องมีความสอดคล้องเหมาะสมสมกับสภาพแวดล้อม ทางภูมิศาสตร์ของแต่ละท้องถิ่น ผสมกลมกลืนกับวิถีชีวิตของประชาชน และที่สำคัญคือ การผสมผสานความรู้จากหลากหลายสาขาวิชา เพื่อให้รายภูรที่พัฒนาสามารถเข้าใจและนำไปปฏิบัติจริงได้ง่าย

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวเช้องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณป่าขุนแม่กว่าง อำเภอโคယสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ครอบคลุมพื้นที่โครงการประมาณ 8,500 ไร่ เกิดจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2525 พระราชประสงค์ของศูนย์ฯ แห่งนี้คือ เป็นศูนย์กลางการกันคว้า ศึกษา ทดลองและวิจัยเพื่อหารูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมสมกับพื้นที่ภาคเหนือ ด้วยพระราชอธิษฐานและพระบรมมี ทำให้ปรัชญาการพัฒนา “ดันทาง – ปลายทาง” ประสบผลสำเร็จอย่างคีย์อิม กล่าวคือ ณ ดันทาง สามารถรักษาป่าไม้รักษาแหล่งดันน้ำไว้ได้และวิถีชีวิตระบบพื้นธรรมชาติ ณ ปลายทาง สามารถทำการประมง ทรัพยากรแหล่งน้ำ ลำธาร และวิถีชีวิตอันเกี่ยวกับการพึ่งพาทรัพยากรแหล่งน้ำระหว่างทาง (จากดันทาง สู่ปลายทาง) สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ ให้หลายอย่าง ทั้งเกษตรกรรม กลิกรรม ปลูกสัตว์ เกษตรอุตสาหกรรม และพัฒนาที่ดิน วิถีชีวิตแบบพึ่งพาตนเองหรือระบบพอเพียง พร้อมพอยใช้ เป็นรากฐานทางสังคมวัฒนธรรม (Socio-Culture)

ภายในศูนย์ฯ มีกิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีผลการปฏิบัติงาน ได้แก่งานศึกษาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ งานศึกษาและพัฒนาป่าไม้ งานศึกษาและพัฒนาที่ดิน งานศึกษาและทดสอบการปลูกพืช งานศึกษาและพัฒนาเกษตรกรรมแบบประณีต งานศึกษาและพัฒนาปศุสัตว์และโคนน งานศึกษาและพัฒนาการประมง งานอนุรักษ์และพัฒนาอาชีพเพาะเลี้ยงกบ งานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ งานการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ฯ งานเกษตรกรรมทฤษฎีใหม่ และงานศึกษาและพัฒนาการใช้หญ้าแฝก ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่ครบวงจรและใหญ่ในระดับภูมิภาค

ความสำเร็จของศูนย์ฯ ส่งผลให้นักศึกษาลุ่มตั้ง ฯ เลือกเป็นสถานที่ศูนย์ฯ และเยี่ยมชมเพื่อศึกษาหาความรู้ ผู้ที่เข้าเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวข้อของไคร์ฯ ซึ่งมีทุกระดับ ทุกหมู่เหล่า มีนักเรียน เกษตรกร นิสิตนักศึกษา บุคลากร ข้าราชการ นักวิชาการ ชาวต่างประเทศ รวม ตลอดจนทูตานุทูตซึ่งเป็นแขกของรัฐบาล และประมุขหรือผู้นำประเทศที่เป็นพระราชาคันตุกะ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความทราบถึงได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทและทรงมีพระราชดำริ เพิ่มเติมกับผู้เกี่ยวข้องว่า ไม่ประสงค์จะให้ศูนย์ฯ เป็นเสมือนแหล่งหรือสถานที่ท่องเที่ยวอื่นโดยทั่วไปที่นักท่องเที่ยวไปเที่ยวชม ถ่ายรูป ซึ่งของที่ระลึกแล้วก็เดินทางกลับ แต่มีประสงค์ที่จะให้ศูนย์ฯ แห่งนี้ เป็นเสมือน “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” และการเดินทางไปเที่ยวชมของนักท่องเที่ยว ควรจะได้เรียนรู้และรับเอาประสบการณ์ที่ได้พบเห็นไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ ซึ่งทรงประภากว่าอย่างให้เป็น “สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพัฒนา”

จากที่มาดังกล่าวแล้วข้างต้น ผู้ศึกษามีความเห็นว่าศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวข้อของไคร์ฯ มีทรัพยากรที่มีศักยภาพสูง ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและกิจกรรมทางวิชาการ ที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญได้ อย่างไรก็ตามการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวมิอาจทำให้ประสบผลสำเร็จได้โดยให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านสถานที่เพียงอย่างเดียว หากแต่องค์ประกอบอื่นในระบบการท่องเที่ยว (Tourism System) เช่น นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ประชาชนในท้องถิ่น รวมไปถึงการบริหารจัดการ และการตลาด ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาด้วยเช่นกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น รวมตลอดจนแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ฯ แห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพัฒนา สมควรที่จะได้มีการศึกษาแนวทางการจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพัฒนา ก่อนเป็นเบื้องต้น เพื่อให้การดำเนินการต่อไปมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จมากขึ้น

เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาดังกล่าวแล้วข้างต้น มีประเด็นปัญหาการวิจัยสำหรับการศึกษาที่ต้องการคำตอบที่สำคัญ 3 ประเด็น ดังนี้

1. บริบทของศูนย์ฯ ค้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ในการส่งเสริมเชิงพัฒนา ค้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมหรือไม่? อย่างไร?

2. ศูนย์ฯ มีทรัพยากรที่เหมาะสมต่อการจัดการท่องเที่ยวในค้านต่าง ๆ อย่างไรบ้าง?

2.1 ค้านการบริหารจัดการในปัจจุบัน

2.2 กิจกรรม

2.3 องค์ประกอบของศูนย์ศึกษาพัฒนาหัวยอช่องไครซ์ฯ ทั้งหมดและรูปธรรม

2.4 ศักยภาพในการรองรับค้านการท่องเที่ยว

3. จำเป็นต้องมีแนวทางและมาตรการอะไรบ้าง เพื่อดำเนินการให้ศูนย์ฯ เป็นแหล่งเรียนรู้ค้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเชิงพัฒนาที่สมบูรณ์ และมีแนวทางในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของศูนย์ฯ อย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาระดับนี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาระดับของศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยอช่องไครซ์ฯ ในประเด็นที่สำคัญดังนี้คือ ความเป็นมา กิจกรรมการดำเนินการ และความหลากหลายทางชีวภาพ

2.2 เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยอช่องไครซ์ฯ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพัฒนา

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางและมาตรการในการพัฒนาให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยอช่องไครซ์ฯ ดำเนินการค้านการท่องเที่ยวเชิงพัฒนา

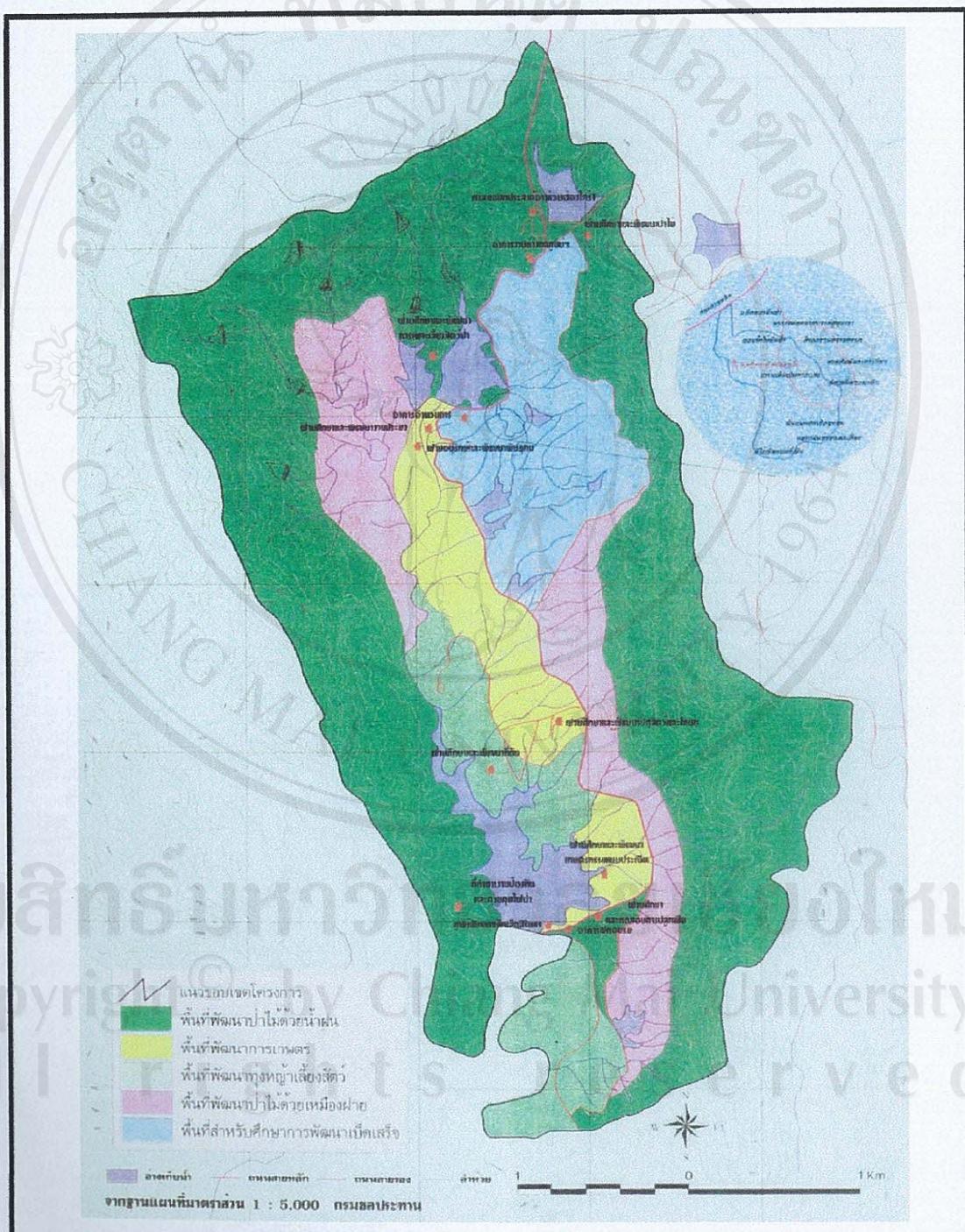
2.4 เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวทางในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยอช่องไครซ์ฯ ให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพัฒนา

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพัฒนา กรณีศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยอช่องไครซ์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ศึกษา (Study Area) สำหรับการศึกษานี้คือ พื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาหัวยอองไคร จันเน่องมากพระราชดำริ ณ บริเวณป่าขุนแม่กวง อ่ากาอุดอยสะเก็ต จังหวัดเชียงใหม่ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งสิ้นโดยประมาณ 8,500 ไร่ (ดูแผนที่ประกอบ)

แผนที่ที่ 1.1 แสดงการแบ่งพื้นที่เพื่อพัฒนาหัวยื่งของไครนา

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการศึกษานี้ ประกอบไปด้วยบุคลากร 4 กลุ่มหลัก ดังนี้

1) บุคลากรที่ทำงานของศูนย์ฯ หมายถึง ระดับผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ในหน่วยงานและ/หรือฝ่ายปฏิบัติงานส่วนต่างๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงาน ศูนย์ฯ เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (อาจสังกัดกรม/กองที่แตกต่างกัน) ที่ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงาน ซึ่งหมายถึง ชาวบ้านที่เข้ามาใช้แรงงานด้านต่าง ๆ ในศูนย์ฯ รวมจำนวน 550 คน

2) นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งชายและหญิง ผู้เข้าไปเยี่ยมชม อบรมและ/หรือ ศึกษาดูงาน เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์และการเรียนรู้ ในช่วงเวลาที่กำหนดศึกษา (จากการประมาณ 2 เดือน ๆ ละประมาณ 800 คน) รวมจำนวนประมาณ 1,600 คน

3) นักวิชาการ คณาจารย์ที่มีความรู้ความชำนาญ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านภูมิทัศน์ ด้านสถาปัตยกรรม และด้านการท่องเที่ยว รวมจำนวน 10 คน

4) ชุมชน/หมู่บ้านที่ตั้งถิ่นฐานรอบบริเวณศูนย์ฯ รวม 10 ชุมชน การศึกษานี้ กำหนดศึกษาจากผู้นำชุมชน/องค์กร ซึ่งอาจเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล หรือประธานบริหาร อบต. เป็นต้น

1.3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

สำหรับเนื้อหาและสาระของการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วนโดยมีรายละเอียดดังนี้

- บริบทของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยอ่องไคร๊า ประกอบด้วย
 - ประวัติความเป็นมา และการจัดตั้งศูนย์ฯ
 - ลักษณะที่ตั้งและทางกายภาพ
 - วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ฯ
 - ประเภทและลักษณะของกิจกรรมด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์ จัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
 - ประเภทและลักษณะของความหลากหลายทางชีวภาพ
 - การบริหารจัดการโดยทั่วไป

2) ศักยภาพการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมภายในศูนย์ฯ และความเป็นไปได้ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพัฒนา ประกอบด้วย

- ความพร้อมด้านงบประมาณ/บุคลากร/การบริหารงาน
- ปัจจัยเกื้อหนุนของการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของศูนย์ฯ เช่น ความเป็นโครงการในพระราชดำริ ประชาชนต้องการมีส่วนร่วม มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ
- ปัจจัยข้อห่วงที่มีส่วนยับยั้งหรือชลอการพัฒนา ทำให้ศูนย์ฯ ไม่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพัฒนาที่สมบูรณ์ได้ เช่น ขาดแคลนงบประมาณและ/หรือคุณภาพของบุคลากร เป็นต้น
- การบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว
 - อุปสงค์/อุปทานด้านการท่องเที่ยว
 - สถานการณ์ด้านการตลาดในปัจจุบัน
 - สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน
- ศักยภาพเชิงการท่องเที่ยว หมายถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของศูนย์ฯ ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพัฒนา โดยการศึกษารังนี้ กำหนดจากตัวชี้วัดศักยภาพในการรองรับดังนี้
 - ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility)
 - สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน (Amenity) เช่น ห้องสุขา ที่จอดรถ เป็นต้น
 - กิจกรรม (Activities)
 - สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เช่น ความสวยงาม เอกลักษณ์เฉพาะ ความสะอาด บรรยายกาศ และคุณค่าเชิงการเรียนรู้
 - ความปลอดภัย (Safety)
 - ความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ วัสดุ-อุปกรณ์ อาคารสถานที่ เป็นต้น

3) แนวทางและมาตรการในการพัฒนาศูนย์ฯ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพัฒนา

- การบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

- การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

- การส่งเสริมการตลาด
- การมีส่วนร่วมของประชาชน
- สิ่งอำนวยความสะดวกและศักยภาพเชิงการท่องเที่ยวของพื้นที่
- การถ่ายทอดประสบการณ์และการเรียนรู้
- การเพิ่มศักยภาพเชิงการท่องเที่ยวของพื้นที่

1.3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษากำหนดศึกษาในช่วงเวลาระหว่างเดือน พฤษภาคม 2545 ถึง เดือน กรกฎาคม 2546

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเชิงพัฒนา หมายถึง การเดินทางไปท่องเที่ยวและ/หรือเยี่ยมชมทรัพยากร การท่องเที่ยว (กรณีของศูนย์ฯ คือ กิจกรรมการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและทดลองทั้งหมด รวมทั้ง ความหลากหลายทางชีวภาพ) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสบการณ์และการเรียนรู้สามารถกลับไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต หมายถึง แหล่งเรียนรู้ รูปแบบแห่งความสำเร็จ จากการศึกษา ค้นคว้า ทดลองความแนวพระราชดำริ

ระบบท่องเที่ยว หมายถึง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่แหล่ง/ทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่น

รูปแบบแห่งความสำเร็จ หมายถึง การพื้นฟูพื้นที่ดันน้ำสำหรับ เพื่อการพัฒนาในการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืน

ทรัพยากรการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมหรือสถานที่ที่ได้ผ่านการศึกษา วิจัย และ/หรือ ทดลองด้านปัจจุบัน แหล่งน้ำ พัฒนาที่ดิน เกษตรกรรมแบบประเพณี ทดสอบปลูกพืช เกษตรหมู่บ้าน ใหม่ ปศุสัตว์ ประมงและ/หรือการเสริมสร้างความหลากหลายทางชีวภาพจนประสบผลสำเร็จ เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ภายใต้ศูนย์ฯ และขยายผลสู่ชุมชนรอบบริเวณศูนย์ฯ

มาตรการในการจัดการ หมายถึง รูปแบบ แนวทาง และขั้นตอนในการจัดการพื้นที่ศูนย์ฯ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพัฒนา ซึ่งเป็นผลมาจากการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนา

ศักยภาพเชิงการท่องเที่ยว หมายถึง ความพร้อมในองค์ประกอบของการท่องเที่ยวของพื้นที่ศูนย์ฯ ประกอบด้วย ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) กิจกรรม (Activity) และความปลอดภัย (Safety)

ศักยภาพในการรองรับ หมายถึง ความพร้อมหรือขีดความสามารถของพื้นที่ศูนย์ฯ ใน การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งพิจารณาจากดัชนีชี้วัดที่สำคัญคือ ความสามารถในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน สิ่งดึงดูดใจ และการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

ปัจจัยเกื้อหนุน หมายถึง ปัจจัยใดๆ ที่มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้ศูนย์ฯ สามารถ ถูกพัฒนาไปเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพัฒนาได้ เช่น การดำเนินงานตามเป้าประสงค์ ต้นทาง เป็นการ อนุรักษ์แหล่งน้ำ ป่าไม้ ปลายทางค้านการประมง ระหว่างทางมีกิจกรรม อาชีพต่าง ๆ การบูรณะ การ บุคลากรจากส่วนราชการต่าง ๆ การศึกษาทดลอง วิจัย มีรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมในทุก ๆ ด้าน และสาขาวิชาการพัฒนาวิชาการค้านต่าง ๆ ในลักษณะองค์รวม เป็นต้น

ปัจจัยขัดขวาง หมายถึง ปัจจัยใด ๆ ที่มีส่วนยับยั้งหรือขัดขวางการพัฒนาทำให้ศูนย์ฯ ไม่สามารถพัฒนาไปเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ได้ เช่น ขาดแคลนงบประมาณ และ/หรือบุคลากร ที่ทำงานของศูนย์ฯ ขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญหรือความชำนาญเฉพาะด้าน เป็นต้น

ความหลากหลายทางชีวภาพ หมายถึง การปรกฏของพืชและสัตว์ในพื้นที่หนึ่ง ๆ อันเป็นผลมาจากการวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตที่ดำเนินมาตลอด จนถึงปัจจุบัน จำนวนพืชและสัตว์ใน แต่ละพื้นที่จะมีมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้น ๆ เป็นสำคัญ

ศักยภาพการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถในการจัดการ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ภายในศูนย์ฯ เช่น กิจกรรม ความหลากหลายทางชีวภาพ บุคลากร วัสดุ – อุปกรณ์ และอื่น ๆ เพื่อรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพัฒนา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved